

§ 108

Yttrande över remiss Boverkets förslag till strategi för miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö (KSKF/2015:131)

Beslut

Kommunstyrelsen antar kommunledningskontorets förslag till yttrande, daterat den 9 april 2015, som sitt eget och det översänds till Miljö- och energidepartementet.

Ärendebeskrivning

Kommunledningskontoret har inkommit med yttrande i ärendet daterad den 9 april 2015. Av yttrandet framgår att regeringen uppdrog i januari 2014 åt Boverket att ta fram ett förslag till en strategi med etappmål, styrmedel och åtgärder som ska bidra till att miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö nås. Boverkets förslag redovisas i rapporten "Förslag till strategi för miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö" (rapport 2014:32). I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen i redovisningen.

I Årlig uppföljning av Sveriges miljö kvalitetsmål och etappmål 2014 konstateras det att miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö inte nås till 2020. I uppföljningen beskrivs att insatser krävs mot buller, dålig inomhusmiljö, liksom att stärka samhällsplaneringen och skydda kulturvärden. Vägtransporterna ökar, vilket ger mer buller och sämre luftkvalitet. Grönområdena i tätorter minskar och avfallsmängderna fortsätter att öka.

I arbetet har fyra speciellt viktiga insatsområden identifierats:

- hållbar samhällsplanering
- bebyggelsestruktur och transporter
- energi- och resurshushållning
- nybyggnad och utveckling av befintlig bebyggelse

Inom tre av dessa insatsområden föreslår Boverket nya etappmål medan det för det fjärde, energi- och resurshushållning, föreslås en vidare utredning om förslag till etappmål och åtgärder inom resurshushållning.

Boverket föreslår att regeringen tar beslut om följande etappmål:

- År 2020 har den svenska planeringsberedskapen utvecklats så att myndigheternas tillämpning främjar miljö kvalitetsmålens måluppfyllnad. Regionala forum har

Eskilstuna – den stolta Fristaden

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	--	--------------------

etablerats för samverkan mellan kommunala, regionala och nationella nyckelaktörer inom hållbar samhällsplanering.

- År 2020 ska minst 15 kommunala, mellankommunala eller regionala stadsmiljöavtal vara tecknade och förutsättningar till en ändamålsenlig bebyggelsestruktur finnas på plats.
- Ökningen i persontransportresandet i tätorter ska ske med kollektivtrafik, cykel och gång så att biltrafiken minskar. År 2020 ska personbilstrafiken i tätorter ha minskat med 10 procent jämfört med 2014.
- Människans livsmiljö ska vara grunden för ett hållbart byggande och byggnadsbestånd. År 2020 ska livscykelperspektivet vara en utgångspunkt för all ny- och ombyggnad liksom vid förvaltning av befintlig bebyggelse.

Konsekvenser för hållbar utveckling

Ekonomisk dimension Åtgärderna som föreslås för att nå miljökvalitetsmålet God bebyggd miljö är sannolikt inte tillräckliga, varför de ekonomiska konsekvensbedömningarna i förslaget är missvisande. Därtill beskrivs enbart de ekonomiska konsekvenserna för staten, medan huvudparten av omställningsinsatserna förväntas utföras av andra parter, bland annat kommuner.

Social dimension Beaktas genom att fokus i arbetet ligger på människans livsmiljö, folkhälsa och såväl vår som kommande generationers rätt till God bebyggd miljö. Att ytterligare stärka denna dimension med att belysa kvinnors, mäns, pojkar och flickors olika förutsättningar för en god livsmiljö vore angeläget.

Miljömässig dimension Är central i arbetet för att nå miljökvalitetsmål.

Yrkanden

Jimmy Jansson (S) yrkar bifall till kommunledningskontorets förslag.

Beslutet skickas till:
Miljö- och energidepartementet

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	--	--------------------

Kommunstyrelsen

Yttrande över Boverkets remiss av förslag till strategi för miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar kommunledningskontorets förslag till yttrande daterat 2015-04-09 som sitt eget och det översänds till Miljö- och energidepartementet.

Ärendebeskrivning

Regeringen uppdrog i januari 2014 åt Boverket att ta fram ett förslag till en strategi med etappmål, styrmedel och åtgärder som ska bidra till att miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö nås. Boverkets förslag redovisas i rapporten "Förslag till strategi för miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö" (rapport 2014:32). I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen i redovisningen.

I Årlig uppföljning av Sveriges miljö kvalitetsmål och etappmål 2014 konstateras det att miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö inte nås till 2020. I uppföljningen beskrivs att insatser krävs mot buller, dålig inomhusmiljö, liksom att stärka samhällsplaneringen och skydda kulturvärden. Vägtransporterna ökar, vilket ger mer buller och sämre luftkvalitet. Grönområdena i tätorter minskar och avfallsmängderna fortsätter att öka.

I arbetet har fyra speciellt viktiga insatsområden identifierats:

- hållbar samhällsplanering
- bebyggelsestruktur och transporter
- energi- och resurshushållning
- nybyggnad och utveckling av befintlig bebyggelse

Inom tre av dessa insatsområden föreslår Boverket nya etappmål medan det för det fjärde, energi- och resurshushållning, föreslås en vidare utredning om förslag till etappmål och åtgärder inom resurshushållning.

Boverket föreslår att regeringen tar beslut om följande etappmål:

- År 2020 har den svenska planeringsberedskapen utvecklats så att myndigheternas tillämpning främjar miljö kvalitetsmålens måluppfyllnad. Regionala forum har etablerats för samverkan mellan kommunala, regionala och nationella nyckelaktörer inom hållbar samhällsplanering.

- År 2020 ska minst 15 kommunala, mellankommunala eller regionala stadsmiljöavtal vara tecknade och förutsättningar till en ändamålsenlig bebyggelsestruktur finnas på plats.
- Ökningen i persontransportresandet i tätorter ska ske med kollektivtrafik, cykel och gång så att biltrafiken minskar. År 2020 ska personbilstrafiken i tätorter ha minskat med 10 procent jämfört med 2014.
- Människans livsmiljö ska vara grunden för ett hållbart byggande och byggnadsbestånd. År 2020 ska livscykelperspektivet vara en utgångspunkt för all ny- och ombyggnad liksom vid förvaltning av befintlig bebyggelse.

Förslag till yttrande

Som en kommun med högt ställda mål och ambitioner inom klimat- och hållbarhetsområdena ser Eskilstuna kommun att denna strategi är ett viktigt instrument för att nå såväl de nationella som lokala miljömålen.

Sammanfattningsvis kan sägas att strategin är ojämn mellan de olika insatsområdena sett till hur konkreta åtgärderna är formulerade. Vid måluppföljningen 2014 pekades ett antal kritiska insatsområden ut, men förslaget till strategi hanterar inte dessa områden särskilt tydligt. Att förslaget till strategi kommer att förbättra utsikterna till att målet ska nås är därför svårt att göra troligt då många av åtgärderna är allmänna utredningar, kartläggningar etc. Etappmålen är relativt tydliga och konkreta, men de täcker inte så stor del av miljö kvalitetsmålet. Etappmålet kopplat till transporter är det vi bedömer skulle ha störst effekt för ökad måluppfyllelse, om än långt ifrån så högt satt som Eskilstuna kommuns egna mål. De ekonomiska konsekvenserna beskrivs enbart ur statsfinansiellt perspektiv kopplat till strategins direkta åtgärder, inte för de omfattande omställnings- och utvecklingsåtgärder som krävs ute i samhället av olika parter, dvs fastighetsägare, kommuner, infrastrukturägare mfl.

Styrkan i förslaget är samordningen av statliga myndigheter i miljö kvalitetsmålarbetet, särskilt en förändring av Trafikverkets roll är viktig i den omställning som krävs för att nå målet.

Det Eskilstuna kommun ser som konkreta och viktiga åtgärder med god ändamålsenlighet är:

Insatsområde inom bebyggelsestruktur och transporter

Bättre beslutsunderlag och samhällsekonomiska modeller

Trafikverket bör tillsammans med Boverket, Naturvårdsverket och Statens energimyndighet och andra berörda myndigheter få i uppdrag att ta fram bättre beslutsunderlag och samhällsekonomiska modeller som utifrån en helhetssyn bedömer resultatet av projekt och planer.

Upprätta ett förslag till stadsmiljöprogram samt stadsmiljöavtal

Förändrat planeringsdirektiv till Trafikverket

Gång-, cykel- och kollektivtrafik ska vara normgivande i planeringen

Möjlighet att anlägga fristående cykelvägar

Trafikverket bör ges i uppdrag att i samråd med Boverket och Lantmäteriet se över och vid behov uppdatera befintligt förslag om möjlighet till markåtkomst vid anläggande av fristående cykelvägar.

Beskattning av parkeringsplatserInsatsområde nybyggnad och utveckling av befintlig bebyggelse***Översyn av kemikaliekraven för byggprodukter***

Kemikalieinspektionen bör få i uppdrag att i samråd med Boverket se över kemikaliekraven för byggprodukter.

Det Eskilstuna kommun ser behov av att konkretisera och komplettera är åtgärdsförslagen inom de tre insatsområdena Hållbar samhällsplanering, nybyggnad och utveckling av befintlig bebyggelse samt energi- och resurshushållning (som ännu saknar förslag på etappmål och åtgärder):

Insatsområde hållbar samhällsplanering

Etappmål År 2020 har den svenska planeringsberedskapen utvecklats så att myndigheternas tillämpning främjar miljö kvalitetsmålen måluppfyllnad.

Regionala forum har etablerats för samverkan mellan kommunala, regionala och nationella nyckelaktörer för att uppnå en hållbar samhällsplanering.

Synpunkt: Åtgärderna är vaga och ändamålsenligheten är tveksam. Vilka problem ska egentligen lösas med de föreslagna åtgärderna och hur kan åtgärderna lösa de beskrivna problemen? Dialogerna mellan statlig, regional och kommunal nivå kan möjligen leda till att kompetensen om målkonflikter och planeringsprocesser hos de överliggande nivåerna ökar, men knappast till att nå målen om God bebyggd miljö. Bristen står snarare att finna i avsaknaden av en regionalt samordnad struktur på såväl statlig som mellankommunal nivå och behöver hanteras i ett större sammanhang. Försök till samordning av de olika planeringsverksamheterna på regional nivå är intressant, men inte att ha en statlig styrning av den kommunala planeringen.

Insatsområde nybyggnad och utveckling av befintlig bebyggelse

Regeringen beslutade den 26 april 2012 om reviderade preciseringar till miljö kvalitetsmålet. En God bebyggd miljö är förtydligt genom tio preciseringar, bl a:

Hälsa och säkerhet

Människor utsätts inte för skadliga luftföroreningar, kemiska ämnen, ljudnivåer och radonhalter eller andra oacceptabla hälso- eller säkerhetsrisker.

Synpunkt: Över 300 000 bostäder i Sverige har fortfarande skadligt höga radonhalter, men trots det avskaffades radonbidraget 2014-12-31, vilket Boverket för övrigt informerade om enbart ett dygn i förväg. Regeringens mål om att alla bostäder i Sverige ska ligga under gränsvärdet år 2020 kommer inte att nås, det var både branschen och myndigheterna överens om redan innan bidraget avskaffades.

Hur detta dilemma ska hanteras framöver nämns inte i förslaget till strategi, men det behöver hanteras.

De konkreta åtgärder Eskilstuna kommun också saknar i strategin är följande:
Skärp de nationella reglerna för energiprestanda vid nybyggnation i Boverkets Byggregler. Eskilstuna kommun önskar att staten istället för att förbjuda kommuner att ställa adekvata energikrav vid byggande på kommunalt ägd mark skärper upp Boverkets byggregler till ändamålsenlig nivå samt även studerar hur uppföljande kontroller av energiprestanda kan införas. Väl inarbetade modeller för detta arbete att ta som exempel finns t ex inom det samarbete som utvecklats mellan de större kommunerna i Mälardalen och Östergötland där Eskilstuna ingick.

Insatsområde energi- och resurshushållning

Insatsområdet saknar ännu förslag till etappmål och åtgärder. De föreslås tas fram i en kommande utredning.

Synpunkt: Kommuner mfl behöver tillförlitlig energi- och klimatstatistik för planering och uppföljning. Problem med SCB:s kommunala och regionala energistatistik är bl.a. att data försvinner p.g.a. sekretess och att bränslen buntas ihop i kategorier som ”flytande ej förnybara”. Tillförlitlig statistik behövs även för att kunna följa upp konsumtionsbaserade utsläpp.

Konsekvenser för hållbar utveckling

Ekonomisk dimension Åtgärderna som föreslås för att nå miljökvalitetsmålet God bebyggd miljö är sannolikt inte tillräckliga, varför de ekonomiska konsekvensbedömningarna i förslaget är missvisande. Därtill beskrivs enbart de ekonomiska konsekvenserna för staten, medan huvudparten av omställningsinsatserna förväntas utföras av andra parter, bl a kommuner.
Social dimension Beaktas genom att fokus i arbetet ligger på människans livsmiljö, folkhälsa och såväl vår som kommande generationers rätt till God bebyggd miljö. Att ytterligare stärka denna dimension med att belysa kvinnors, mäns, pojkar och flickors olika förutsättningar för en god livsmiljö vore angeläget.
Miljömässig dimension Är central i arbetet för att nå miljökvalitetsmål.

KOMMUNLEDNINGSKONTORET

Pär Eriksson
Kommundirektör

Kristina Birath
Miljö- och samhällsbyggnadsdirektör